

69 . Cumpărătura | Comuna: Bosanci | Județ: Suceava | Punct: Biserica satului dispărut Nemirceni | Anul: 2005

Anul: 2005

Cod RAN: 147152.01

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Epoca medievală timpurie, Evul Mediu

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Ștefan Dejan, Florin Hău

Instituții: Muzeul Bucovinei, Suceava, Muzeul Bucovinei, Suceava

Raport

Situl arheologic de la Nemirceni (sat Cumpărătura, com. Bosanci, jud. Suceava), a fost identificat în urma cercetărilor arheologice de suprafață efectuate în toamna anului 1995, de către o echipă de arheologi de la CMB Suceava1.

Ruinele bisericii descoperite cu acea ocazie, au fost cercetate cu fonduri din partea MCC în anul 2001, ocazie cu care au fost reperate și câteva zeci de morminte din cuprinsul necropolei aferente. În anii imediat următori, au fost cercetate și alte arii de interes major, caracterizând din punct de vedere stratigrafic și planimetric situl restrâns strict la poziția în teritoriu a ruinelor bisericii.

S-a concretizat, la capătul acestor cercetări, faptul că biserica datează din primul deceniu al domniei lui Alexandru cel Bun (1400-1432) și faptul că, ea reprezintă în cadrul problematicei istoriei arhitecturii ecleziale de zid din nordul Moldovei, un aspect aparte, date fiind caracteristicile cu totul originale ale configurației sale planimetrice și deopotrivă, ale vechimii sale.

În incinta naosului acestui complex arheologic, au fost cercetate nouă morminte datând din prima etapă de funcționare a monumentului (sec. XV), cu aceeași ocazie descoperindu-se in situ, soclul original al mesei altarului și soclul din piatră, aparținând configurației de asemenea originare, a iconostasului.

Din punct de vedere planimetric, biserica din piatră de la Nemirceni, aparține categoriei cunoscute sub denumirea de plan triconc simplu, compartimentarea siluetei sale volumetrice fiind alcătuită din naos și altar, cu abside laterale circulare (la interior) și poligonale (la exterior)2. Absida altarului, este de asemenea circulară la interior și poligonală la exterior, avându-și cea mai apropiată analogie în configurația bisericii aparținând mănăstirii Moldovița Veche, ctitorie domnească datând din aceeași perioadă cronologică3.

Cercetările efectuate în anul 2005, au fost integral finanțate din fonduri alocate de MCC4, în cadrul Programului Național de Cercetări Arheologice, instituției noastre revenindu-i rolul de instituție organizatoare. În baza autorizației de săpătură arheologică sistematică obținută din partea Comisiei Naționale de Arheologie responsabilitatea științifică a coordonării lucrărilor de la Nemirceni, a revenit subsemnatului, din echipa de cercetare făcând parte și colegul Ștefan Dejan, arheolog debutant, în cadrul CMB Suceava.

În teren, au fost trasate două suprafețe de cercetare, însumând cca. 50 m2, în vederea atingerii următoarelor obiective:

- extinderea cercetărilor anterioare spre V, în zona de racord a naosului bisericii de piatră (etapă de construire datând din prima jumătate a sec. XV) la zona de adosare a unui pronaos datând din a doua etapă de construire/extindere a ansamblului arhitectonic al monumentului (cas. C1/2005).

- extinderea cercetărilor în zona de NV a bisericii (secțiunea S1/2005) de această dată cu intenția de a se identifica date despre configurația necropolei acesteia, în condițiile în care, limitele de S, E și (parțial) N ale complexului, erau și sunt destul de bine precizate.

- efectuarea unor atente lucrări de curățire a terenului delimitat de configurația bisericii, afectat în timp

de proliferarea vegetației de arbuști și graminee specifică arealului de podiș din zona cursului superior aparținând văii pârâului Șomuzul Mic.

- recoltarea tuturor datelor cu caracter științific în vederea completării setului de informații deja constituit în legătură cu evoluția acestui interesant monument istoric din zona de NV Moldovei.

- recoltarea și conservarea primară a tuturor obiectelor de patrimoniu, susceptibile de a fi clasate în lista bunurilor de aceeași valoare care alcătuiesc colecțiile de specialitate ale Complexului Muzeal „Bucovina” din Suceava.

- realizarea unei conservări preliminare, cu efect de scurtă durată, asupra configurației în teren a traseului zidurilor bisericii, păstrate inclusiv cu părți din elevație, lucrarea, destul de complexă prin cantitatea de operațiuni manuale în curs de aplicare, necesitând decopertări și nivelări de teren mai ales efectuate în incinta interioară a monumentului, precum și acoperirea cu material impermeabil a traseului ruinelor bisericii, pentru împiedicarea pătrunderii în structura aparatului de zidărie, a apei provenite din precipitații.

La capătul efectuării cercetărilor, au fost culese interesante date despre configurația planimetrică a unuia dintre sectoarele pronaosului bisericii (anume cel sud-vestic), identificându-se cu acest prilej (cas. C1/2005), și un număr de opt morminte, dintre care trei în cripte boltite de piatră. Inventarul acestor morminte a fost, sub aspect calitativ, destul de interesant, acesta fiind alcătuit dintr-o salbă de solzi din argint aurit, zece aplice (dintre care jumătate cu tot cu cheotori), două monede, cuie de sicriu și fragmente de țesătură arheologică, păstrate în condiții relativ bune de conservare, ceea ce va permite fie și parțial, restaurarea lor, în laboratorul de profil al instituției noastre.

Cea mai interesantă descoperire a acestei campanii de cercetări, a fost ocazionată de lucrările efectuate în cuprinsul aceleiași casete C1/2005, când, aproape de axul acesteia, a fost identificată, la adâncimea de cca. 0,70 m, piatra de mormânt a celui care a fost Ilie Șeptilici, înalt dregător al Moldovei, în timpul domniei lui Eustratie Dabija Voievod (1661-1665). Piatra de mormânt menționată, a cărei inscripție încă nu a fost tradusă integral, constituie o descoperire cu caracter accentuat documentar, despre însușirile inedite ale căreia, se vor face mențiunile cuvenite la capătul finalizării etapei de documentare istorică a raportului.

În cuprinsul secțiunii S1/2005, nu s-au făcut descoperiri care să determine concluzii spectaculoase, întrucât, aici nu au mai fost reperate schelete din cuprinsul necropolei bisericii, de unde și concluzia potrivit căreia, limita de NV a vechiului cimitir, pare să se fi epuizat în această poziție. Au fost recoltate puține fragmente ceramice aparținând segmentului cronologic al evului mediu, în special datând din a doua jumătate a sec. XV și din prima jumătate a sec. XVI.

Revenind la problematica planimetriei monumentului, se poate face și precizarea faptului că, în segmentul jumătății sudice al casetei C1/2005, au putut fi reperate urme ale traseului zidăriei de temelie a laturii sudice aparținând pronaosului bisericii care, după datele oferite de stratigrafia locului, datează dintr-o fază mai târzie, anume din a doua jumătate a sec. XVI. Este vorba despre o fundație amenajată prin săpare superficială în stratul ce definea nivelul de călcare al epocii, aceasta realizată fiind, din lespezi de grezie legate cu lut, pe succesiunea câtorva asize, care au fost adosate la V, bisericii din piatră, pe un plan mai retras cu cca. 0,50 m față de proiecția pe aceeași direcție, a laturilor nordică și sudică a acesteia.

S-au cules toate datele topografice (întocmindu-se/întregindu-se planul bisericii) și de asemenea cele stratigrafice, realizându-se profilurile obținute prin cercetarea în casetă și în secțiune. Materialele arheologice cu caracter patrimonial, au fost recoltate și marcate după rigorile unui sistem propriu de evidență, acțiunea de restaurare și de conservare a acestora fiind în curs de desfășurare. S-a realizat de asemenea, acțiunea de conservare a traseului zidurilor bisericii din piatră, acestea fiind îngrijit curățate de vegetația parazitară acumulată în timp, după care, au fost „bandajate” în folie de plastic, pentru protecție față de infiltrarea apelor din precipitații. Folia a fost fixată cu pietre și cu depuneri de pământ purtat, pentru a se preveni dezvelirea zidurilor pe durata sezonului rece, când, în zonă, vânturile dinspre NV, ajung la viteze și intensificări destul de puternice.

Informații suplimentare online

[Raportul 3367 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
